

(Эгези 1-ги арында).

Эн чокку чыдаарыа чер ажылынг
кол шугум моон сонгаар-даа 3ч
кадэ ахыл-агый бүдүрүлгезини
үндөсини болур тараа бүдүрериң бү
гү хемчеглер-биле көүдүдериң до
артар. Тараа культураларының ду
жүтүүн чер болганга эн чоок

Балдарган үздөнүннг дагым бу-
дургаге чымаланын тнер дэуэ
ажыл-агыларнын ишткн чымал-
дары болуп турар бастын чүрү-
буска камналганын эң шыгычы чу-
ручу дэеш демисел онэ узур-дуэ-
лыг болуп турар. Анэ, бүдүктөгү
чарыгаларын эозөднрнннн ху-
бүрүзэ 12 мнлларды рубль ажы-
турар азжок узуг түнө алергейлет-
тннн, а чедн чымдын тннчүгүдө-
— чымдэ 21 мнлларды рубль болу-
лөп турла, бот үнөнн чннгнрнн
дэеш, камналганын чүрүмү дэеш
демисел онэ чүгүлэ узур-душамы
болуп турар.

дипларынга, халас өөрчлөгдөж, хөд-
диплын хандрыгызмын, шөлвэр-
төлөвиринг, шкөл-интернаттар чы-
рыгдлаарынга, уругтар салтарын
ясилерин, санаторийлерин, дымта
нымга бажмынарын, намыал кы-
раанарыга бажмынарын төгөжө түр-
гузарынга болаш база өскө-дөт тө-
дөвирлерге болаш чыгсөдөргө
1958 чыла 215 минзандар ажы-
рубцыл чырыгдзын маңа бары-

Оа дээрге хамхмхтн мурнудн энержианн практикн кырынн кн-зыгзар чок тнр дэун айыр суури-ка-биле бмкхтнрнр термодинамик реакциаларын шинггдип алын энергетиктиг бмгзш транзирн, шингидикчилерингэ атомтук энержиын калбза-биле ажылгаларн хандырар; ууш айыл-агийнн синтетиктиг материалларн, агро-нун анги-ангы кесектерг чэрлг, продуктларын бмгзш радиоактив-тиг изотоптарн ажылгаларын кал-бартыр; буурулгэ чорудулгаларннн комплекслиг механизацияннн бмгзш автоматизациялмннн сууриаларн шийиртээрн бмгзш ону кылдырнн физиканн, радио-электрониканн, сыналга техник-а-зынн чгдирмнннн калбза-би-ле.

Оог-биле калы делегейин соци-
листтик системазында бүгү-ле чурт-
тарда күтүс ахыл-агыйынчы болгон
кулдугурунун хайнымышынын хет
жүздөс болуп турар. Бедик темпини
дер дээрсе — социалисттик лагер-
нин бүгү-ле чурттарынын дуржуу-
газы-биле ам балыктагынган со-
циализмдин нянты дүрүс бугаа-
чүүлү болур. Социалисттик чурттар
да уагистин бүдүрүлгөс 1937 чыл-
биле дөңдөөгө 1958 чылга 5 ка-

Ийде, планын күтүслөргө ССРЭ
нун экономикалык күчү-мыялы
узук жактадында-биле улагуу
ол чорук болза социалисттик бүт
чурттарына экономикалык күчү-ш
далынына өзөрү-биле калуу бүгү
дегейде күштерин дөңгөзүү бай
далын тайбында ажыгыт кылды
шынтыгырап тилкелерин хандыра
болган мындг жгым-биле делеге
далынын тайламырына, чөри
кырынга тайбыны камгалаары
чаа, узам тарыхчалыг байдала
таптын келер.

Совет Эмгекчилерин, Европаны
болган Азияны бүгү социалист
чурттарына экономикалык планын
ын ботанымыры уластар ары

Колонизаторларын сырыйын тү
дүргөнін соңга, кийи нафаса
соругулар кодууга шийтирмөс
тингенде, улустар амыраа
адип уагыгын турары соңга а
тыгыраалар харынын дилеп тур
лар. Ол дөргө хамыкты мурун
аграр-тараачын айтырыгын, кал
га-биз кыш-ахмалды демис-с
нин айтырыгларын шийтирмөс
бөлүр. Оларын курууверсин
улам мыйа хөгүдөдөнін оруста
рынын кутайында агы-агы бол
дарын чайлаш чок төртүтүгү
турар ниймел чорудугалары
цновал-хосталгын шийтөөсүн
ниң хураалында тытып турар.

Совет Эвзелди еске чүртүрг
иштики херектерин холгаарлавын
турар болгаш холгаарлаарын бөл
вай-даа турар, мыгды болга-ла
коммуналызе уду агүдүк алы

тап өвүдзөн. Улус демократиязы-
нын чамдык чурттары социализм
түргүзүүшкүнүн доозарынын үзүн-
де шагда-ла кзргениер. Олар, Со-
вет Эвилели-биле бпр дөмөй, ком-
мунистг нийитиледн түргүзарыны
үзүнчө Чөөкшүлөп олүззө.

Ийде, планын күтүслөргө ССРЭ
нун экономикалык күчү-мыялы
узук жактады-биле утатты
ол чорук болза социалисттик бүт
чурттарын экономикалык күчү-мы
далынын өзөрү-биле калу бүтүл
дегейде күштерин деизити бай
далын тайбына ажыкты кылды
шентиралг тайызары хандыра
болган мынгы агым-биле делеге
далынын тайылыртына, чорин
кырмагы тайбыны камгалаары
чаа, узам тарыкчалыг байдала
таптын келер.

Совет Эмгекчилерин, Европаны
болган Азиянын бүтү социалист
чурттарын экономикалык планын
ын сотанымызга утустар ады

Колонизаторларын сырыйын тү
дүргөнін соңла, кийи нақса
соругалар болууда шийтирмет
тингенде, улустар амырлар
адип уагырт турары соңла а
тырылгала харынын дилет тур
лар. Ол дөргө замкыты мурун
аграр-тараачын айтырыгын, кал
та-бал кыш-амадыл демис-
нин айтырылгала шийтирлээр
бөлүр. Оларын курууеерин
улам мыйа хөгүдөдөнін оруста
рынын кутайында аны-агы бол
дарын чайлап чок төртүтүгү
турар нийлел чорудугалары
цновал-хосталгала шийтөөсүн
ниң хураеленине тытыл турар.

Совет Эвзелди еске чүртгары
иштики херектерин холгаарлавын
турар болгаш холгаарлаарын бөл
вай-даа турар, мыгы болса-
коммуналые уду агүдүк аны

биле социалисттик күрүшүнүн сору-
галары онза чыгууга болгаш уагт.
Совет күрүшүнн бышыктарынын
бистин партияныс ууз кичээ-
гейин салып турары дөөш жыгасал
ревизионистер бисти шүгүтчүлөп,
оу чорук күрүшүндү дүжүрүнчү дү-
гайымда марксистик-ленинчик өөрө-
шөс салган.

Глустар аразында душтуктукту
чорукту чымчадырынга болгаш
бут-боттарынга ичтежир чорукту
быжыгларынга делетей салдын
салбак хөгжүдөр чорук чүгүдү
роюлу амын бауур. Хей салым
коондактар тууро-дээ Европадан
болгаш Америкадан капиталастиг
туртуртары-биле Совет Эмалелинин
баран саарылганын 1950 чыл-биле
иңеэрге 1958 чылга барык үш
катан есен. 1969—1965 чылдар

Чуртка улуртулугагын политиказынын шынынын оң эки хыялды болза улус ажыл-агыйнын дотуздунде, улустун культуразынын болган чыгай байдалын дотуруткунунде чедикшиктенер болуз. Бистер, совет коммунистер, улус Ленинни айтынын социализмге бистин орувус шын деп санаар бис. Ол орук-биле чоруп ора Совет Эиндери бүгү делегени магадай салгы турар шак ындыг тигилгелерин чедип алач. Отыар революцияныын орук-биле, Ленинни орук-биле улус демократизмге

шимчээшкінде чок. Бүгү коммунист-
тик болгаш ажилчын партиялар
дең эргелиг болгаш бот-тускайлаң,
коммунисттик шимчээшкіннің са-
лым-чаязны дээш, ооң челимче чок
чоруктары болгаш тиилелгелери
дээш шүлдү карымызгаңа үлээдү.

[illegible]

Совет күртө болза, бистинг тур-
гузугнун материалдыг үндэсний бо-
жур экономиканы хөгжүдөрингө
удам уруг кичээнгейн моон-даа
сонгаар мөөнөн шыдаар. Тайбич-
ны камгалаар талазы-биле, импе-
риалистиг курувселернң талазын-
даа бозур шериг халдаашкыныны
кытканнаар, демократия талазын

XX съездинин шийтширлерин амьдралга бөгтөдөрбышсаан, партийжи амьдралдын ленинчи нормаларын болган партийжи уугуртгалын коллективтиг чорувун принциптерин катан түргээр база хөгжүдөр, партийжи массаларын, бүгү совет уугустун чогаадикчы идекпейн бүгү хемчег-биле мөлүр-

Партияга үзүр бөлүктү аларедип сойгалан болгаш идея талаам-биле чычача шапкан СоКН ТБ-нын жанын Илеунукумун шиятирасарын биста партия, бүгү совет узус бир эн-сотики-биле чүтүдүр деп көрсөт. Фракционердин болгаш чарым-дымчыларын чүдөк-бүзүр бөлүтү шиятирасуу бүрү шапкан база ырадыр ал отканш, биста партия, оод Тел Комитети кайы хи-ре шининг болганын ам бүгүдө көрүн турар.

Биста адеяныч партиянычы совет узус бөлүкүн шыгалтыганын баштинчымы болгаш башкымы, оод

С. Хрущевтүз чугаазаны
СЭКП-нин XX съездинин
да эрткен өз бистиң партия-
улам ылайык өзүздөй-биле,
хүрөөсидиниң чангыс-эвилни
икан-биле, Коммунисттер пар-
тиясы долгандыр Совет Эвлиясиниң

соединия шийтпырасын
арага боттандырылса, пар-
тия амьдралдаг дөнгөж
норын болгаш партияж уурт-
у коллективте, чөрүүн
диптерин каган түргүзүп ба-
да, партияж массаларын,
совет уластуң чогадыкчы-
лийин бүгү хемчег-биле көдүр-
дырчымаарын түдөк-бужар-
лап шийтпигир; буруу
баса ырадыр ап октапкан, б
партия, соң Төң Комитеди кай-
ре шынын болганын ам б
көрүн турар.

Бисте дөнгөж партиялыг
вет улау дөнгөж шыгытты
баштынчымы болгаш башкымы

Н. С. ХРУЩЕВТУН илеткелинин төнчүзү

Шылтанганга ууртталганын — коммунисттик чар-чаа тийгизгелеринин үненин кылдыр көргү турар. Ажычын антынын, колхозчу таарамындын база совет интеллигенциянын аң дээр кижилеринин СЭКП-ниң хүрээлени өзгү турары-биле коммунисттик партияга уулу-тун кызыгаар чок бүзүрели чайы-нанчак илгериленип турар. Бистин партиянын хүрээленинде СЭКП-нин 8 миллион 239 муң ажыг кижигү-нөргө болгаш кижигүнеринге кандидаттар санаттынын турар, азы ХХ съездине турганында денээрже 1 миллион 23 муң кижигү кой. Соо-гу чылдарга ажилчыларын болгаш колхозчуларын партияга хүдөө алмыр алаан көздөө, ам олар хүдөө ам турарларын барык түштүн ийиш болуп турар.

Болуун ХХI съездине бистин партия коммунисттик интеллиген-ти туугушкунуун уагт сорулга-рын чедиктининг шийирлээр ар-галыг болууну дененин Топ Коми-тедин долгандыр казангызында-да артык чыгыс аай болгаш сы-рый каттышкан.

Н. С. Хрущевтун оон ыңай чу-гааланы болза, чеди чыл планын хүтүсөлдө бистин күштеринин мобилизациясы, партиянын бүгү ор-ганизациячы болгаш кижигүнеринге ажилынын денелени улам ыңай бе-диктери негеттир. Чеди чыл планы — ол болза чуртун хөгжүдөсүн-ге чат төгүлүт чүдү болур. Мынчан-га ол чүдүлү чеди азыр төдө-дө, бурунгаар уагт шурашканын күштерин мобилизациясы, пыш таарымштыр тургузары болгаш эки белеткөөр биске өргөжөт чүдүлө. Ажыгга тода болгаш күдөө-сору-тут чорук, ажил-херекти ханы би-кири ам овоз өргөжөт чүдүлө. Аза-ла нийти өсөтөр, нийти кыйгыры-лар чүдү-дө бербес.

Чеди чыл планынын чедиктинин шүтүл-дө бүдүрүлгөсү болгаш ту-дугарга, колхозтарга болгаш со-веттарга, эртеини албан черлерин-ге интирилеттир. Моон-биле хол-баштыр чер-черин партия ор-ганынын, партия өгө организация-ларынын ролу улам-на бедир. Бу-

дугага бүдүрүлгө, колхоз болгаш албан чери бүдүрүлгө чогадыкчы күш-ажылын болгаш бүдүрүлгөн келүрүшүнүн байлалы тургу-тунган турарын олар чедип алыр хүдөөлөгөндө.

Чеди чыл планын боттандыра-да эң чугула ролу партиянын болгаш күрүсүнүн кадрларынга хамаары-лар. Кадрларын таарымштыр тургу-зар болгаш кижигүнеринге ажилга ам-даа хей чүдүлөсүн кылдыр алаар.

Коммунисттик интеллиген-ти туугушкунуун чорудуулаамада партиянын ролу, амыг ревизионис-териниң балыткал турары ышаш кошкар эвес, а харын эзер дээр дугайында дененин эң чугула өөрдилгелеринин бирээнинг шы-нынын бистин чуртувуста болгаш социалисттик өскө-дө чурттарга со-циализмниң болгаш коммунизмдиң тийгизгези дөм демиселдин бүтү дүдүлгөсү балыткал турар деп илеткеде демиселеттинген.

Оон соонда Н. С. Хрущевтун чу-гааланы болза, бистин чурт болу-нуң хөгжүдөсүнүн эң чугула чаа үеинче кирип турар амыг байла-ларда СССР-ниң Конституцияныга чамдык өскөрдөлөргө болгаш не-медделерин килеринин өргөжөт чү-гулазынын дугайында айтырганын айы белген. Конституциянын хүдөө алган үдөн бээр бүтү дөсөйгө төгүлүт уагт-дуулааг болушкун-нар-биле долгунган 20 ажыг чыл-дар эртен. Социализм чыгыс чурт-тун хөгжүдөсүнүн үнгөн болгаш дөсөйгөн күчүлүг системаны болу берген. Совет Союзунинг полити-тик база экономиктик амырлары-га чугула өскөрдөлөр болгулаан. Коммунисттик интеллиген-ти тургу-зар партиянын болгаш уагтун шүт-дө практиктик сорулгазы болу бер-ген. Иштиги амырларга болгаш дөсөйгө байланында бо бүтү ажал-уагт өскөрдөлөргө Совет Союзунинг Конституцияныга көргүзүп база хойуулааг быжытса чогуур турган ийиш.

Оон ыңай Н. С. Хрущев чуртун хөгжүдөсүнүн амыг үе-чадамын-да

ролю өзүп турар Советтериниң, проф-союздеринин болгаш комсомолдун сорулгазына доктааган.

Н. С. Хрущевтун чугааланы болза, бистин киргенниси чеди чыл — ол болза бистин чуртувустун төгүлүт хөгжүдөсүнүн орунуга чаа, чугула, шийирлээг чүдү бо-лур деп чуугаал болур. Коммуни-сттик партия, бүгү совет уагс эл чүдүлү база-ла чедип алыр болгаш калбак дөсөт орукка үнүп келер, мынчанга мынчан чаа-чаа дөсөтөр ажыттынар, мынчан бурунгаарлар-га база чия болур деп быжыг бүзү-рел-биле долгунган. Бистин мурун-вуста тода болгаш чаагай сорулга бар. Ол сорулга чедип алырда эки ажилдар керек. Мыдыг күш-ажыг кижини алдаржыды келүрер, күдөө ханышкынын болгаш ас-кежини аңаа бээр.

Илеткелинин түнелгиде Н. С. Хрущевтун чугааланы болза:

Марксизм-ленинизмдин туугуну ада-биле бистер, чер кырында аң-не келдири эки, өн-не чөнтүг ин-теллиген — коммунисттик интелли-ген тургушкан, бурунгаар бүзүр-дүг чоруп олурар бис.

Коммунизмдиң тургушкуну — уагт совет уагс дөсөйгөндө.

Совет уагсун дайынчы болгаш ымыггаалыг авангарды, комму-низм тийгизгелеринин организаци-ны болгаш соруу кириктир — Со-вет Союзунинг коммунисттик пар-тиясы дөсөйгөндө.

Бүтүлүг социалисттик лагерини чурттарынын бузулбас ажи-дуу-лыкка байланыш дөсөйгөндө.

Бүтү чурттарынын коммунисттик болгаш ажилчы партияларын марксизм-ленинизм чыгыс-ола дөсөйгөндө.

Бүтү дөсөйгө тайбыш дөсөйгө-н.

Н. С. Хрущевтун илеткелини дик-тиг адыш чыгаашкыны-биле хей улаа үе кирип турган. Илетке доогулааг соонда йөрүл салышкыны-биле диктиг адыш чыгаашкыны-биле ур тургачу-дө.

болууну салышкынын килерини селесарга база-ла өөрчүтүг.

Областың харылаа контора-зын АТБ-ында селесар Хертек Саг-дан партиянын эдөчөк чок съездин-инг ажилчылар хуну, өскө өргү-биле бир дөмөй күш-ажыгчы уагт белеттик улаан. Январыда капитал селесарден 5 маинчаларын үнү-рүп, ай планын хуусаа бетинде ажыг күтүсөтөн.

болууну салышкынын килерини селесарга база-ла өөрчүтүг.

Областың харылаа контора-зын АТБ-ында селесар Хертек Саг-дан партиянын эдөчөк чок съездин-инг ажилчылар хуну, өскө өргү-биле бир дөмөй күш-ажыгчы уагт белеттик улаан. Январыда капитал селесарден 5 маинчаларын үнү-рүп, ай планын хуусаа бетинде ажыг күтүсөтөн.

Ону кайгамчык чараш боюдугт Дагестанын булун бүдүрүлгө ала-дан-аала, кижиген-кижиде да-чанчыл, чон калбаа-биле мырлап ту-рар.

Дарылаан чонуну килепт кы-тыгы, Бакунун нефти тывыкы-нын ажилчыларын ажил со-салышкыны эгелеп, орта Сулей-ман бою-биле килер. Манда ол Магома-биле база катал ужуражы болу — Били хире ыры чогадып тур сен? — деп Сулейман ол ай-тырар. «Чогуучалыг ырыны ам-дымында чогааталым, мынчал-даа чонуну амырларын дыаа эки билип алдым» — дээр.

...Элеон каш чылдар эрткен, Сулейман төрөөн алынга эң кел-лер. Марията дүшүп, улааанда ону кайлаанга, бажычгыш кы-лаан, ону долгандыр уагт эвес сачыгаш өстүрүп алырар.

Бир-ле катал Сулейман хей уагс чыгыштан шөгө чазын ымыкшын-кантарга бараан болган айдан куш дугайында бир ыражынын ырын динидаа. Чок, чогаа мыдыг ыры чугула эвес, ыңчанга ол уагс мурунче үнө берген:

Бай баарың ол? Корттай, дес-пейи көр!

Фермада четпестерни чайладыр

Тапты районунда чаа тургушту-ган «Тилеке» совхозун төп сүт-баран фермазында дөсөйгөндө алыр болза, малды тургузу азыра-рыга таарымчалыг бир чаа калбаа болгаш саар инектер, чаа бызаалар тургузарына эгити эрги ийи калбаа база бар. Мурунча колхозтун баштаар чери ферманы чыгыс ка-жаа-биле «бүрүн каадыртыган» дөсөт оожурган турган. Дөсөйгөндө доогулааг, мынчан чаа калбаа бүдүрүчү малдарын, боос инектер-ни азырап турар. Бызаалаан инек-терини эрги калбаада тургузу азырап, ол калжанын карынга булуунула 25 каш бызааларын уагт тургу-ска.

— СЭКП-ниң ХХI съездинге болгаш РСФСР-ниң Дээди Советинге, база чер-чер Советтеринин консул-дарына күш-ажыгчы чедиктининг килерининг ужуражы, чаа малды чидиргич чок камгалап ал, сүт саа-дынын планын күтүсүр малчы-нар совхозтун баштайгы хурамын-га хүдөөтөн. Ол хүдөөтөнни амырларга боттандыра дөсөт ы-зымак ажыдап, төртүтүн чам бызааларын эки алап, ованна инектерин кичээлгити чедиктир, хайлааралын уагттарыг турар Сокар, Селенка, Алай-Кок ыш-аш саяччылар фермага ыма хей-деп, учетни эш Дамы-Серен чу-гаалап олурар.

А ферма байдалы көргө мун-ды: хей инекти тымжы буста-лып ичөөт, сүт камгылыг бол-гашта берген өдөкти сүзүп тур-гаш сааччылар инектерин саап турар. Мунган изиг калбаа дөсөй-гө инектер, чаа бызаалар бичи-ле соок катарга азымчаа болуру бидиктир. Кушкартарын ованна-да чаа бызаалаан хүрөч инектиң

экин ишаш сүдү өсөөжүнүн, Моп-ран хүргү бызааы чөдүргөн соон-да чөм чөсөт, ургучу чылдар апы-раны көргө калжанын кышкы белеткетишкени бидиктир. Убети-хитик сүт хүдөөн ап турары база четпес. Дөсөйгөндө бичи ба-жында хей битоннар бар, сааччы-ларын инек саар дөсөйгөндө хуу-нар, дүжааган сүт кудар битоннар чү-дүмөт, а сүтүтү безин изатпейи килер марал-биле шөгөт, долган битонну кайлаан ийи турар. Калат кеткен саачы чок, хол аржымы, чунар дөсөйгө, саач чок. — Ферма ажыг колхоз-даа тургуштуу мун-дыг турган, ам совхоз аларында бистин чөнтүг негелденниси күтү-сөдөт сааччыларын шыгыс негөзү өскөтөн — деп, ферма ажилчы-лары боттары күтөп турар.

Сүт-баран фермазында байдалы мында көдө ажил-агынның тускай эртемнигери — ил эчизи Доронкин, зоотехник Март олар кичээлгити алаптыр турар.

Медицина ажилчысы Денин-ма сааччыларын эки шийиге-ни алап-биле эртерин негө-вейи, ферма арыг-шөвөрүн чүрү-м салгыттылар турарын билбес олурары четпес.

Чам бызааларга тускай келтаны тургузу, инектерин мунган ка-жааларыга вентиляция тургузары чугула. Мурунча турган четпес-терин чайлады, ферманын ажи-ланын дөсөйгөндө совхозтун директору эш Бара-оол, мыда пар-тия организацианын секретары эш Элеи кичээлгити салыры чугула. Инек бүдүрүчү сүдүн анылап, сүт үчүлүн шын тургузары база негө-тинип турар. С. ТОВАРИШТАЙ.

Шоочалыг клуб

Сүт-Хал районун «Бора-Тайга» колхозунда көдө клубу шоочала-нында ол хей хүннер дүрүгүндө ажилынаастан. Клубта-масса-аг ажыга сонуураагыг уагт, бичи кижилер келгезин-не дыш-тамызын клубка эртерин кел-геш, дөсөйгөндө бажынырыче ча-ныл турарлар.

Оттулар ымытын чогуулаа клуб шоочалааттыг, оң өргөжөтүг оң С. Согуу-оол болгаш эске-дө ажыдакчылары өлчө баш суна-таан, чүдө дөсөйгө кыштык чыкыла-ма соогулаа соок клубка оларын кирири көргүчүг.

Клубтун олар ымыг төгөнгө, клубтун ажилынын чорувалы тур-арыга колхоз баштаар черининг да-галы эш О. Лопсан, көдө Совет да-гасы эш Аман-Сергей сагыш аары-наастан.

Клубтун оттулар ымыг белет-көөр дугайында колхоз баштаар че-ри-биле көдө чарынган, оон өр-төөн колхозче шычындыкпен бол-гыш, мынчанга оттулар чүдө чогу-дан клубтун халгыныны көдө Со-ветке бичи-дөс хамаарышпас дээр ылажыг хөн-биле көдө Совет да-галы ол клуб дугайында сагыш-ла салыстаан. Мынчалар колхоз да-галы болза эртен чайын клубтун адынга белеткөтүргөш, баштаар чер контораынын кериминин иш-

тинге бидиктиртен алаан хей клуб-те ымытын клуб-биле калы ко-торга оттулар чарыгаш, ам клуб-ун олаа-биле халжынынын утуу-кун эш Лопсанга бо дугайында каш-даа улаа айтыргыш клуб өргө-жиле тургускан. Оттулар ымыг бе-ден эвес. Белеткөтүн турар тай-гада токтаптан дүжүртү бээрин алап-ла турар. Ол күтүсөтөнне-сөзү. Чүдө дөсөйгөндө ол ыш-школаа болгаш интернатка уаг-ча дүжүртүгү турар.

Партия өгө организацианын секретары эш Иртит клубтун ажи-лаастанын сөзүгү үдө сагыш аарып, көдө Совет болгаш баш-таар чер-биле чуугаалыг-ла ту-рар. Мынчалар клуб шоочалыг турбушаан. Ам РСФСР-ниң Дээди Советинге болгаш ажилчы чоннар депутаттарынын чер-чер Советте-ринге согулааларга белеткелерин халжынынынг үзүп. Клуб согулааларга сөзүгү үдө чедир шийетинишкөн турган.

Клубка кино үндүрүшү беин чо-руттуган. Чоогат чаа колхозта ко-мосол өгө организацианын хура-лынга одага мажынын чогуулаа клубтун ажилынаастанын чууга-лапш, комсомолчу бүрүз 3 клуб-те токтапты калжаска белеткел-бөдөн шийитилгезин. Ол база-ла боттандып турар. Клубтун ажи-ланын чугула олаа калжын болуун ажилыг өгөдөр ири?

М. СЕВЕН.

Чер болгандан

Бир-Хем районун Ленин аттыг колхозтун туугулары чунар бажынын, болжуга бажынынын туугун дооскат, клуб, ясал туугун өгөйгө бергенер.

В. БАЙРАНА.

Тес-Хем районун Ленин аттыг колхозтун ажил хойжуу Сокар эртен чыгыш 275 баш хойуну чап төдүн чидиргич чок камгалап ал-ган. Оң доданында төртүр 300 баш хойлар хур кытпал турар болгаш ам төрөөн 181 хойуну хураганары меңи аддыган. Часаар хонар кыштаанда 500 баш хой турар ка-жааны болгаш бир чурттаага ба-жынын туугун алган.

С. КАРАШПЕВ.

Уагт-Хем районунг Жанов ат-тыг колхозтун хойжулары Мөге биле Кудажыныг доданында 800 баш төртүр хойлар бар. Хойларын кышкы байдалы эки, хураганалыг өгөдөт. Ам төрөөн 40 хойуну чап төдү эки дөсөйгө турар болгаш ка-ларчылар малдыг чаш төдүн хүдөө алырларга белеткелди эки и-дыл алган. Ол ышаш малчынар Чамбааны, Докпаны, Дүтүг-Кызылдың хой, өшкүзүнү күш-дөсөйгөндө эки.

А. СОСКАЛ.

Уттундурган ажил

1958 чылдың март ай. «Совет Тываның 5 чылы» колхозка спорт-тун «Урожай» эки-тура нийтиелени организациа-биле райондан төдөз келгени бидири берген. Ол болза комсомол райкомунун бирги секре-тары Биче-оол-дур. Баштайгы хүн-де дарганың «ажылы» багай эвес болган. Нийтиелениң кижигүне-ринге оң ажыг чаа кижилерни ки-рип, бистериниң-дөс тывыкылаан. Дарганың хуусааы төгөш-биле бир конгаш, район төдөчө дөсөйгөндө.

Колхозчу ажилдар болгаш көдө нийтиелениң ам калжынууска спорт ажилын экижидип болу-дур деп уагт өөрүп турганар. Мыдыг болза-даа дарганың өлчөс хуу-ден өгөдөш, шала организациа-ган эки-тура нийтиелениң ажи-ланын төдөчүгө чедир кылырыче кым-да сагыш салбайн барган. Ийи-уш хонус эртеннениң сөзү-ле алаа спорттун эки-тура нийти-елениң кижигүнеринин хурамы каа болганын база оң дарганы кым-да алыртыр дөсөйгөндө кел-ген. Шынал-ла хураа-лаа болбаан, оон дарганы-да согуштуушаан.

Мынчанга улааанда колхозтун үдөсүн чурттагыш ажилдар бо база-ла мурунда тургузуп чаа-дан «Колхозчу» деп эки-тура ний-тиелениң ажилыг чөдөт ат кырында организациа болу деп чигизил-лел апарганар. Оларын ол база-ла чыгыш чөдө болган. Ол хүн-ден өгөдөш колхозта спорттун «Урожай» эки-тура нийтиелениң ажилыг кым-да сагыш салбаан. Оон түнелгиде колхозта күш-ку-льтура болгаш спорт ажилы шүт чо-руттуушайн турар. Эртен чылын колхозчу ажилдарын ортуу-лаа спорттун калжыг-даа хө-вирлеринге чыгыс-лаа маргалдаа эртен. Чүдө мында алаа хал-шы-лар маргалдаанын эртерин тур-ган. Мынчалар-даа оларын чыгыш-зынын-даа түнелит үнөөн.

Спортчу ажил бо хире булу деп-неде турда, колхозта партия бол-гаш комсомол организациалары оң эскербиң эртерин турар. Мынчалар колхоз дарганы эш Биче-оол ажил-дарын спорттун «Урожай» деп эки-тура нийтиелениң килергеш, ко-лхозка ол нийтиелени тургузары каш улаа сүмөзүн турбуже ол ай-тыргыш мынчага чедир соңгаар-дып келген.

Н. СТАЛ-ОЛ.

Барымын-Хемчик район.

Четпестерни чайладыр

Совет кижилеринг материалдыг чаагай амырларын бидеринге со-вет салгынын ролу уагт. Бай-Тайга районун «Найыра» колхозунга Дөң-Терек суурда көдө садыг өргөжиле Саг Мижит-оол хергел-дежигенин негелдесин халжы-лаа-биле багай эвес ажилдап турар. Мынчалар хүн бүрүнү чүдү-дө бараанынын ол үсөйп турар.

Кымыккай ажилда келгенин түнелгиде ноябрь, декабрь айлар-нын бараан саарыганын планын салгыш 130—150 хуу кылдыр күтүсөтөн.

Чонун өзүп турар негелдерин бүрүн халжылар төдөдө, салгы-нын ажилыга бүтү тала-биле дө-сөйгөндө көргүзүп чугула. Мыдыг болза-даа амыг мажынын

бажынын дыкыш болгаш кышкы уагт калжыг-даа белеткел кылды-ман, беин олар ымыг чок. Кыш-кы үдөт ол сабыс, соок мажыныг ажилдарын садыгыга берге бо-гаш салгынын култуузын биде-ринге таарымча чок болуп турар. Дөң-Терек суурда чаа мажыны ту-дун өгөдөшкө бээр ам 3 чыл ажыг турар. Ону бо чылын ажи-лаага кирир ужурааг турган. Печ-каларын, привадынын кылырыга келгенде туугар аскакан. Бо тала-зы-биле райо баштаар чери (дар-ганы Дарыма) сагыш салбайн келген. Амыг мажынын турар бажынын колхозчу кижиг бажыны болгай. Ол бичи бажынын райо сөс чыл ажыг төдөйгөндө келген.

Д. БАЙЫР-ОЛ.

Почтаны ый-шаанда чедирери чугула

Бир-Хем районунг Ленин аттыг колхозтун баштаар чери Татьяна Доспанын малчынынын чыгыш-а паралаанын чедирер почтагына му-мудал каан. Доспаны ол хүдөө-гө-нин багай күтүсүлүп турар.

Малчынынаа бээр почтаны До-спаны боду чедирбес, ургучу-ле уагс дамытыр чорутуп турар. Оң түнелгиде малчынар чагылаанын ый-шаанда четче алаас чоруктар хей.

Доспанын бо байдалын малчы-нар колхоз баштаар черинге, ко-лхозта партия организациаыга каш улаа хомудат, чуугаалаа база-

даа почта чедирелгезинде бичи-дө эскериле чок бооп турар. Чижэ, хойжулар М. Байыр, С. Бөрбө бол-гаш эскерел-дөс бо чыдын чагы-даларын четче алаптыр турар.

Паралдаа хүн бүрүнү чугула болушкунунын чоңа чедирип турар. Мынчанга Ленин аттыг ко-лхозтун малчынынын чагылаанын ый-шаанда четче чедирип бээр талазы-биле сагыш салыг керек.

А. БЮРБЮ.

Редатор К. С. ШОГУ.

ОБЛАСТЫҢ КИНОЭКРАННАРЫНДА

деп кинону көртүр.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл, Шетиник, улумчуу, бажы №3. ТЕЛЕФОНАНЫ: редакторун 3 — 62, редакторун ораакчынын, иштиги информация килдинин 3 — 88, харыскаалыг секретарынын, культура болгаш амырлар килдинин 4 — 98, партияны амырлар, пропаганда, үзүтүр болгаш транспорт, көдө ажил-агый килдинин 3 — 68, чааа килдинин база бухгалтериянын 3 — 65.

Чыгыш №159. Кудуга өргөсөндө типография.